

*«Folk vet hva de gjør;
ofte vet de hvorfor de gjør hva de gjør;
men hva de ikke vet er hva hva de gjør gjør.»*

Michel Foucault i Dreyfus & Rainbow, 1982, s. 187

Min veiledningsfilosofi og praksis
TK Lang

«**Menneskene viser gjennom handling og tale hvem de er**, de viser aktivt det unike ved sitt personlige vesen, de trer liksom inn på verdens scene, ... Handling og tale beveger seg i en sfære som befinner seg mellom menneskene som mennesker. De retter seg direkte mot omverdenen, der de bringer de handlende og talende inn på banen, frem i lyset, ...

... **Til forskjell fra 'hva' man er**, til forskjell fra de egenskapene, begavelsene, talentene og defektene vi har ..., står det i egentlig forstand personlige 'hvem' man er utenfor vår kontroll, fordi det uvilkårlig åpenbarer seg i alt det vi sier og gjør. ... [og] dette 'hvem' som viser seg ..., forblir alltid skjult for nettopp seg selv. (TK: *Life of the Mind* 1978 s.95 «...manifisterer seg i kjærlighet»

Denne **risikoen, å tre frem som en 'noen' i et fellesskap**, kan bare den ta, som er rede til å eksistere i dette samværet også i fremtiden, ... som er rede til å bevege seg blant sine like i et fellesskap. ...

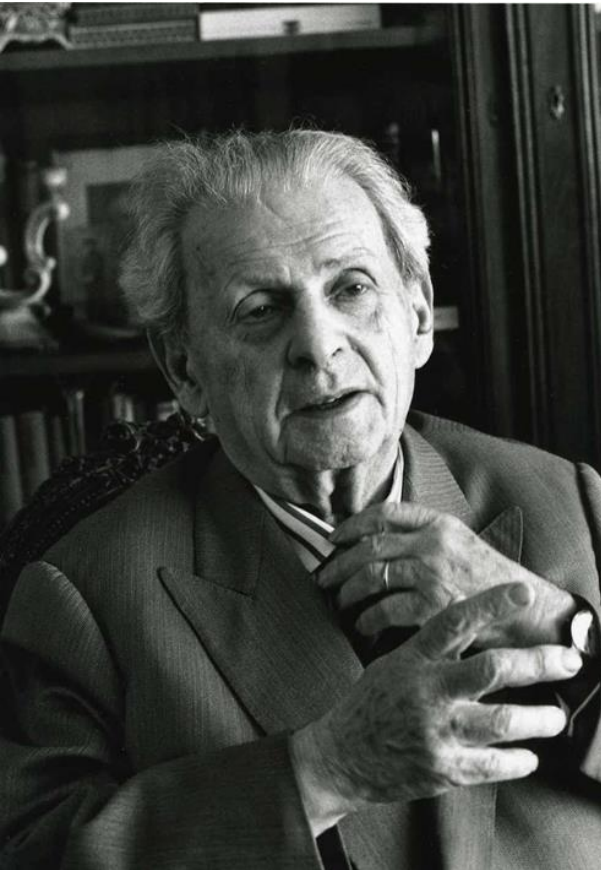
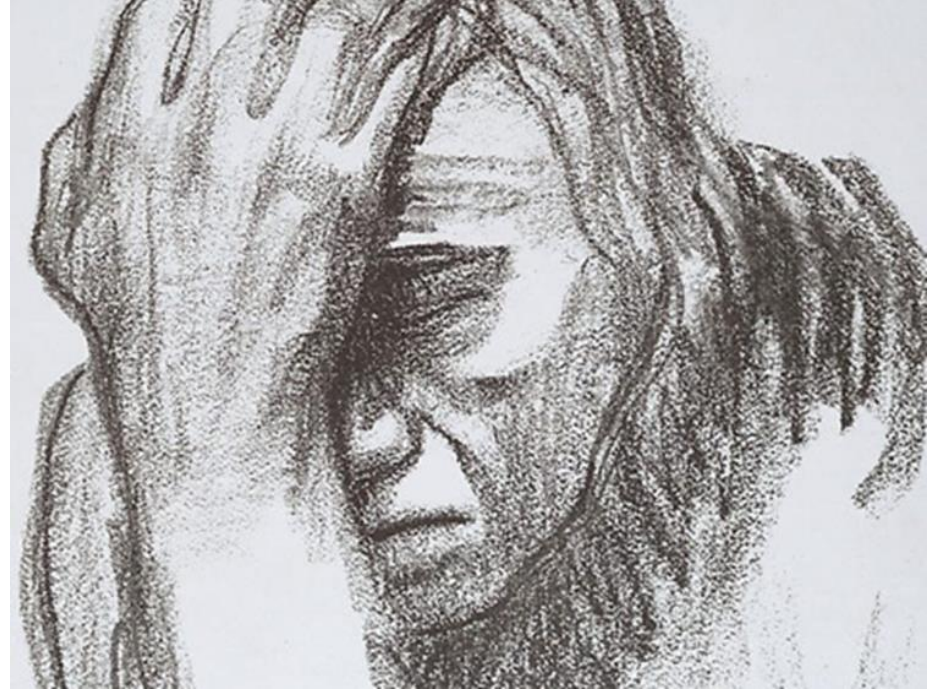
Handlingens og talens egentlige 'produkter' ... er ikke realiseringen av mål og hensikter, det er **historiene** [den handlende] har gitt opphav til.» (Mine uthevinger)

Hannah Arendt, *Vita Activa*, 1958/1996 ss. 181-187

«Å Nei! Hva har jeg gjort?!»
«Hva gjør jeg nå?»
«Sånn gjør man bare ikke!»
«Ja, sånn kan det også gjøres.»

Erfaringer/anstøt = brudd m/foroppfatning => Å spørre = «mer en lidelse enn en handling. Spørsmålet presser seg på» => kan ikke fastholde vante oppfatninger.

Hans-Georg Gadamer. *Sannhet og Metode*. 2010, s.407

Emmanuel Lévinas
(1906-1995)

Arbeidsveiledning som yrkes-etisk refleksjon:

«At sætte spørsmålstegn ved min spontanitet i den Andens nærvær kalder man etik. Den Andens fremmedhet – at han ikke kan blive mig, mine tanker og min ejendom – fuldendes netop ved at sætte spørsmålstegn ved min spontanitet, som etik.»

Emmanuel Lévinas. *Totalitet og Uendelighed*. 1993/1996 s. 33 f.

”Men når nu jeg’et står ansikt til ansikt med den Andre, bliver forholdet et andet; det bliver kritisk i forhold til sig selv. Dermed vender det sig indad, ikke for at indrette sig hos sig selv, men `som en fremmed, der jagtes lige til sit hjem, anklaget for sin identitet.’»

A detail from Raphael's fresco 'The School of Athens' showing the philosophers Plato and Aristotle. Plato, on the left, is an older man with a long white beard, wearing a red robe over a purple tunic, pointing his right index finger towards the sky. Aristotle, on the right, is a younger man with dark curly hair and a beard, wearing a blue robe with gold trim over a brown tunic, gesturing with his right hand palm-down towards the earth.

469-399 f.Kr

428-348 f.Kr.

Sokrates understreket at for å leve godt med seg selv, var det bedre å lide urett enn å gjøre urett.

Det sokratiske: Å være i harmoni med meg selv, innebærer «å vite med meg selv» (con-sciousness) bevissthet om at dette kan jeg stå for. Sam-vite m/meg selv. Samvittighet.

Platon brukte dette i sin definisjon av tenkning som «den lydløse dialogen» (eme emauto) mellom meg og meg selv.»

I veiledningen flytter vi denne indre dialogen ut i det dialogiske rommet som veiledningen utgjør.

Om å «bli i det sagte»: «...: **ethvert ord er rettet mot et svar** og kan ikke unnslippe den sterke innflytelsen som det forventede svar-ordet har.» M. M. Bakhtin. *The Dialogic Imagination*. 1981 s. 280 (Min oversettelse).

«**Ordet** i en oppriktig samtale er rettet, direkte og åpenbart, mot et fremtidig svar-ord: det fremprovoserer et svar, forventer det og preges selv i svarets retning. Idet ordet selv formes i en atmosfære av det allerede sagte, blir det samtidig bestemt av det som ennå ikke har blitt sagt, men som nødvendig og faktisk forventes av svar-ordet. Dette er situasjonen i enhver dialog mennesker imellom.» Ibid.

«**Forståelse** vokser frem bare i responsen. ... Derfor er orienteringen mot tilhøreren, utøvelse av evnen til å identifisere sin tilhører riktig opp imot vedkommendes begrepsmessige horisont, tilhørerenes enestående verden; en orientering som

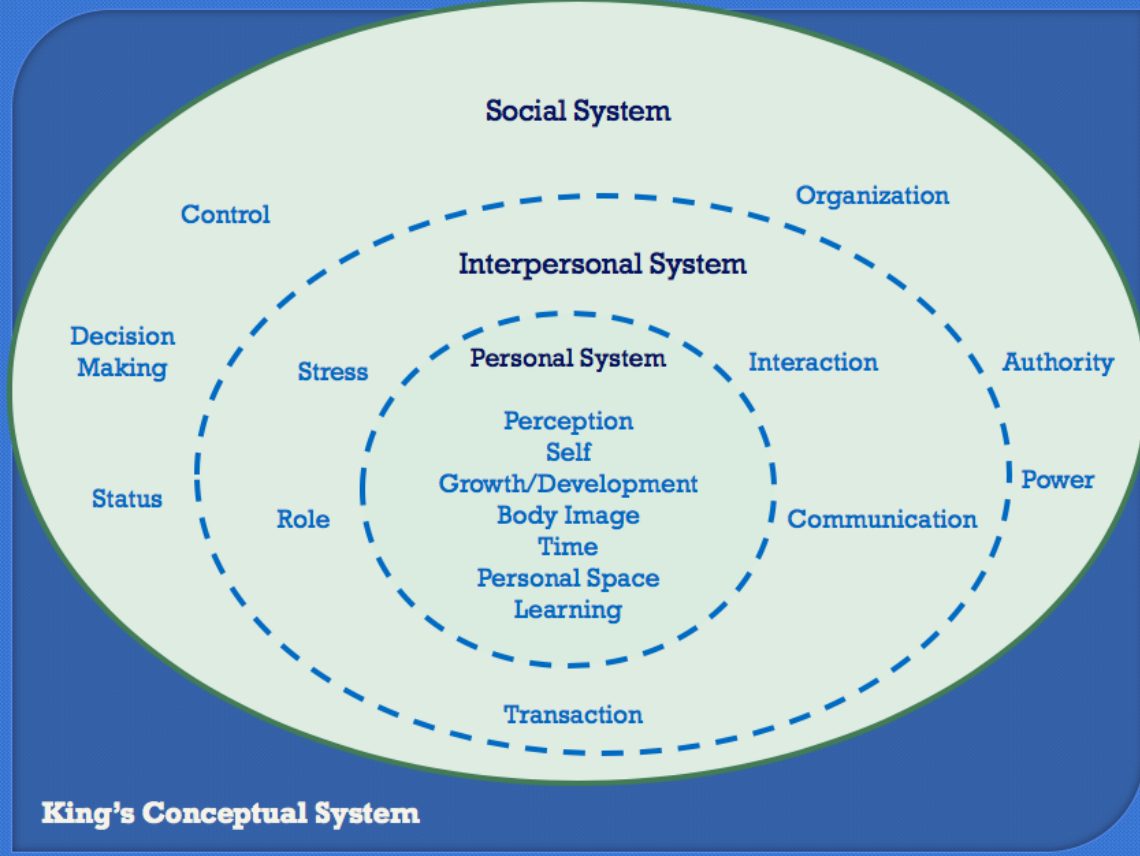
bringer totalt nye elementer inn i samtalen; ... Den talende anstrenger seg for å se og forstå sitt eget ord, og sitt eget begrepsapparat som bestemmer dette ordet, innenfor det fremmede begrepsapparatet til tilhøreren; han går inn i dialogiske relasjoner til viktige sider ved dette språkssystemet. Den talende bryter igjennom tilhørerenes fremmede begrepshorisont, former sin egen yttring i fremmed terreng, opp imot tilhørerenes bakgrunnskunnskap og erfaring.”

Ibid. s. 282

«**Selvet** er pr. definisjon usynlig for seg selv. ... Vi ser ikke bare oss selv, men verden, i den andres definerende kategorier. ... Vi er de stemmene som har tatt bolig i oss. ... vi ser verden ved å redigere den, gjøre den meningsfull gjennom aktivt å gjøre den om til en tekst, ...» M. Holquist. *Dialogism*. 2004 s. 35+84

Mikhail Bakhtin
(1895-1975)

Forskning viser at når **vår tilhørighetsfølelse** trues, selv bare et kort øyeblikk, vil selvfølelsen svekkes, vi leverer dårligere enn vi har potensial til, oppfører oss impulsivt uten tanke på konsekvensene, ser andre som fiendtlig innstilte og svarer med å gå i forsvar når vi blir provosert. Geoffrey L. Cohen. *Belonging*. 2022, s. IX [Min oversettelse]

Arbeidsveilednings grupper tilbyr den enkelte profesjonsutøveren opplevelsen av å høre til i en større, støttende og forpliktende sammenheng. Slik blir ABV også HMS-arbeid.

King, I.M. (1971). *Toward a theory for nursing: General concepts of human behavior*.

TK Lang - Veilederutdanningen (AVU),
Granavollen 08.02.2023

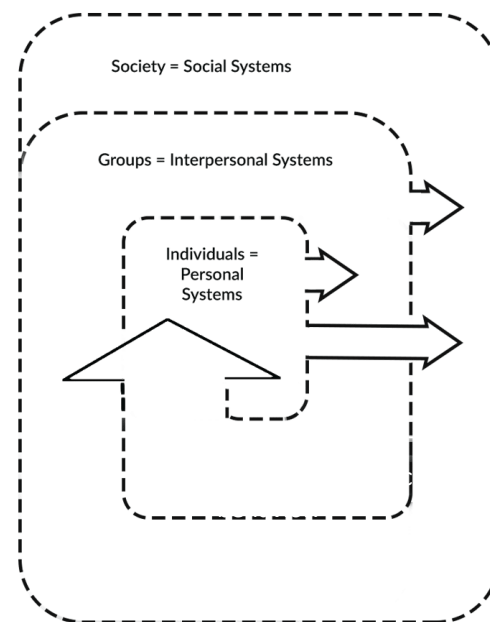
Mening = bruk

Ifølge Wittgenstein er «et språkspill et utsnitt av språket og handlingene det er vevd inn i. Å lære et språk, virkelig å få grep om det, er å lære og å mestre en bredere menneskelig virkelighet. Å forstå et begrep er å delta i en livsform.»

Knut Olav Åmås. *Ludwig Wittgenstein*. 2000, s. 95

Som **profesjonsutøvere** er vi profesjonelle som har lært å handle gjennom et språk som ikke er vårt eget. Et språk som utvikles i, og av, et fagmiljø – et kulturfellesskap vi, som profesjonelle, etter hvert blir en del av og behersker språket og livsformen til.

Dynamic Conceptual Systems

Arbeidsveiledning er yrkesutøverens selvrefleksjon over sin fortelling - om seg selv som profesjonell i sin yrkesutøvelse

Hans Skjervheim
(1926 - 1999)

”Å forhalda seg til seg sjølv, å stå i forhold til seg sjølv, inneber at ein fortolkar seg sjølv og sin plass i verda. Men denne sjølvfortolkinga er ikkje noko utvendig forhold til det mennesket er; sjølvfortolkinga er konstituerande for det mennesket eigentlig er, mennesket er på ein viss måte si sjølvfortolking.”

Hans Skjervheim. *Mennesket*. 2005, s. 95

”Sidan tilværet for mennesket vesentleg er eit spørsmål, så gjer mennesket seg til det det vert ved å svara på dette spørsmålet. Det definerer seg sjølv. Denne stadig framskridande prosessen, der mennesket definerer seg sjølv og omdefinerer seg sjølv, er soga. Mennesket er like mykje ein historisk idé som ei biologisk art.”

«Oppleving og eksistens» i *Mennesket*, 2002 s. 43f.

Bakhtin:

Og så langt selv-forståelse er et prosjekt, et arbeid som pågår, og ikke en endelig og avgrenset prestasjon, kan pågående tolknings aktivitet føre til revisjoner av den. Jeg kan la andre stemmer komme til, andre meninger enn de jeg vanligvis bekrefter.

Philip Lewin http://www.focusing.org/apm_papers/lewin.html

Så hvem er du i den fortellingen, du forteller deg selv - om verden og deg i verden?

Harlene Anderson
f. 1942

”Som Rorty (1979) [*Philosophy and the mirror of nature*] påpekte, er mennesker mer å forstå som kontinuerlige produsenter av nye beskrivelser og nye fortellinger enn vesener en kan beskrive detaljert og endelig. Selvet er en pågående selvbiografi; eller, for å være mer nøyaktig, det er en selv-andre, mangefasettert biografi som vi kontinuerlig skriver og redigerer. Selvet er et stadig skiftende uttrykk for våre fortellinger, en væren-og-tilblivelse gjennom språk og historiefortelling mens vi kontinuerlig prøver å forstå verden og oss selv. Selvet er, av den grunn, hele tiden deltaker i skapende dialoger med seg selv og sine omgivelser, konstruert og rekonstruert gjennom kontinuerlige interaksjoner, gjennom relasjoner. **Vi lever våre fortellinger og våre fortellinger blir våre liv; våre realiteter blir våre historier og våre historier blir våre realiteter.** På samme måten som fortid, nåtid og fremtid er også fortellingene våre refleksive prosesser som ikke kan skilles fra hverandre. Denne evnen til å reflektere, til å undersøke egne følelser, reaksjoner og motiv (= grunner for våre handlinger) gir kontinuitet til den pågående komponerings-prosessen der vi planlegger, formulerer og reviderer våre liv.

Ricoeur skriver at: ... `Subjektet derfor fremstår **både som en leser og en forfatter av sitt eget liv**, som Proust ville ha det til., historien om et liv fortsetter å bli formulert på nytt, igjen og igjen, gjennom alle de sanne eller fiktive historiene en person forteller om seg selv. Denne rekonfigureringen gjør dette **livet selv til et klede vevd av fortalte historier.**’...”

H. Anderson. *Conversation, language, and possibilities*, 1997 s. 216 / Dansk utg. s. 268 f. [Min oversettelse + utheving]

Historier havde reddet hendes kærlighed, og historier reddede hendes liv, efter at katastrofen havde ramt hende. «Alle sorger kan bæres, hvis man sætter dem ind i en historie eller fortæller en historie om dem.» Historien afslører meningen med det, der ellers ville forblive en ulidelig række af rene hændelser eller tilfældigheder.

Hannah Arendt: «Isak Dinesen» (1968) i: Eksistens og Religion. 2012 s.161

I **veiledningsgrupper** etablerer vi forbindelse med den enkeltes livslange personlige læringsprosess, og integrerer denne innholdsrike ressursen av kunnskap og ferdigheter inn i et mellommenneskelig læringsnettverk av profesjonsutøvere. **Et sosialt internett mellom profesjonsutøvere**, kan en si – alternativt: et økologisk system av ideer, eller «an ecology of minds» med Gregory Bateson's språk. (*Steps to an Ecology of Mind*. 1972):

«Et menneske i relasjon til et annet har veldig begrenset kontroll over hva som skjer i det forholdet. Hen er *del* av en to-person enhet, og kontrollen den enkelte delen har over helheten er sterkt begrenset» (Ibid. s.267) .
Jfr. «konteksten er der først», og: «Det er konteksten som endrer/utvikler seg» (Ibid. s 155).

Det hele startet med Sokrates διδασκον

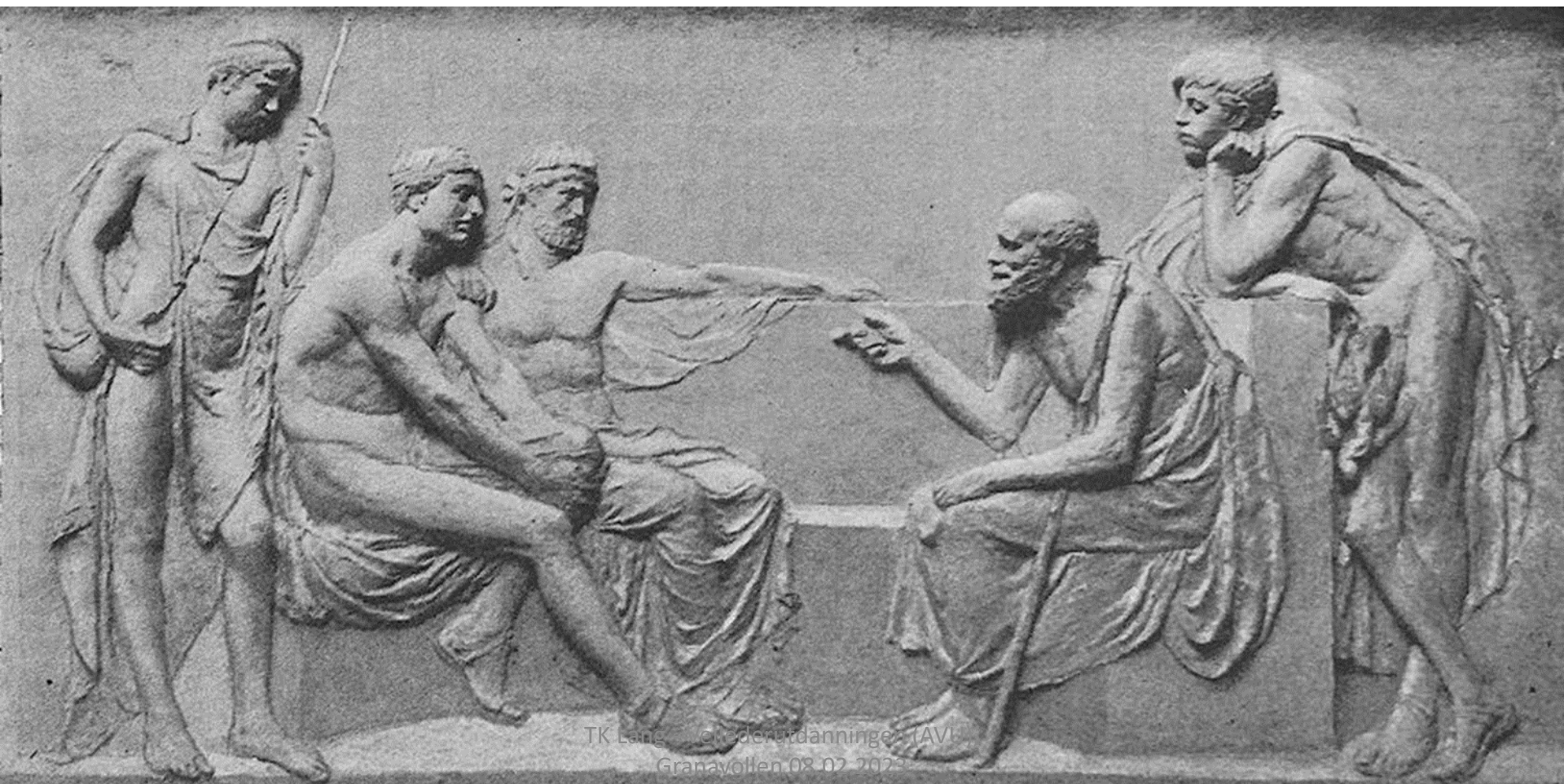
Her finner vi en tenkning som ikke tillater et menneske å lukke seg.

Et vennskap i felles søken etter sannhet, ikke i dogmatisk sekterisme.

Her overbeviser den enkelte seg selv i frihet.

Klar over menneskets mulighet, møter Sokrates den Andre som en likeverdigg.

Han ønsker ingen disipler. Det gjør ikke en god veileder heller.

Veileder

er avgjørende
for å skape
det dialogiske veiledningsrommet
som et trygt sted
for refleksjon
over egen profesjonsutøvelse
i praksis.

Veileder er avgjørende for
kvaliteten på veiledningen

Hvor «høyt»;
Hvor «vidt»;
Hvor «dypt»;
veiledningsrefleksjonen fører,
avhenger i stor grad av hva veileder har
av erfaring med - og språk for -
«høyde», «bredde» og «dybde»
i liv og yrkesliv i kombinasjon med
evne til å se den andre.

Å være veileder er dypest sett en kunstutøvelse: Veileder = profesjon = samtalekunstner

- Den gode veileder mestrer samtalekunsten.

Sokrates (469-399 f.Kr.) = Historiens 1. samtalekunstner => «Jeg vet at jeg intet vet» => Dialogen (Platon)

- Den gode samtale og den sokratiske dialog forutsetter gjensidig tillit, åpenhet og et kollektivt samarbeid om å holde et felles meningsperspektiv ved like. «Spørsmålets kunst er kunsten å spørre videre» (Gadamer)
Buber (1878-1965) *Jeg og Du* (1923) => «Møtet» => «Dialogisk eksistens» dvs.: «Bare gjennom Du'ets nærvær oppstår det nærværende, nuet» så virkelig liv leves «mellommenneskelig» i «Mellomrommets sfære».
Effektiv kommunikasjon forutsetter en dyp gjensidig felles forståelse av «hvem er du» og «hvem er jeg» og av «forholdet mellom oss» => TK: «Kontekstavklaring» eks. «Kontrakten» som skaper veiledningsrommet.

- Veileder utfolder seg i tillit til at alle parter har noe meningsfullt å si hverandre.

Donald Davidson (1917-2003), amerikansk filosof: «Truth and Meaning»(1967) med grunnprinsipp for all meningsfull kommunikasjon: The Principle of Charity – «velvillighetsprinsippet» => ABV: «Vi vil hverandre vel» og hører etter beste evne, hva den som snakker mener å formidle, og vi byr på oss selv med den andres beste for øye.

I ABV reflekteres over fortellingen om min konkrete, historiske virkeliggjørelse av den yrkesrollen jeg har påtatt meg, for å se om den utføres optimalt.

- Fokus er på det som skjer *mellom* den profesjonelle tjenesteyteren og den som mottar tjenesten, på *faglighet* og *effekt* av profesjonsutøverens handling. *Ikke* fokus på å søke å avdekke «bakenforliggende» mønstre og intensjoner forklart ut ifra profesjonsutøverens psyke eller personlighetsstruktur.
- Hvordan ting «kjennes», «føles», «oppleves» osv. er bare i fokus i den grad det utgjør det Spinoza kalte «forkrøplede og forvirrede ideer» som «passiviserer» eller på annen måte reduserer profesjonsutøverens tjenesteytelse i forhold til hva mottakeren av tjenesten bør kunne forvente å få. (Cf. Spinoza. 1677/2001. s.99 f.)
- Slik blir arbeidsveiledning tydelig som *kvalitetssikring* og *fagutvikling*, *til forskjell fra* personlig selvutviklingskurs, åndelig veiledning, sjelesorg eller terapi. «Mistankens hermeneutikk» Paul Ricœur (1913-2005) avvises og deltakerne blir i det sagte.

Kunsten i veiledning er å ikke bli monologisk.

”Enhver virkelig samtale forutsetter at man innlater seg på den andre, lar hans synspunkter gjelde, og setter seg i hans sted – ikke for å forstå hans individualitet, men for å forstå hva han sier. ...

Når språket omgir oss, griper oss, hender oss, er det i form av spørsmål som krever svar eller svar som krever spørsmål. For nettopp dette utgjør ‘det hermeneutiske urfenomen: At det ikke finnes noen mulig ytring som ikke kan – og må – forstås som svar på et spørsmål.’

Når vi møter et annet menneske, møter vi samtidig en annen forståelseshorisont. Målet med samtalen, i hvert fall den ekte samtalen, er å forstå hvilke holdninger og overbevisninger som utgjør den andres horisont, for på den måten å berike sin egen, og dermed finne et felles ståsted der horisontene – ideelt sett – smelter sammen. Bare slik er det mulig å oppnå en felles forståelse om ‘saken’, det som er tema for samtalen...»

Gadamer. *Forståelsens filosofi*, 2003, s 114-117

Hans-Georg Gadamer
(1900 – 2002)

Veileder er opptatt av «den personavslørende faktoren som er iboende i all handling og all tale»

Hannah Arendt. *Vita Activa*. 1996, s.186

Hannah Arendt
(1906-1975)

TK Lang - Veilederutdanningen (AVU),
Granavollen 08.02.2023

Fordi veileder må kunne forholde seg til den enkeltes virkelighet, fokuserer vi på å «bli i det sagte» iflg. Heidegger: «Der Mensch ist was er sagt»

Jerome Bruner
(1915 – 2016)

”Betydningen af enhver kendsgerning, dom eller modsætning afhænger af det perspektiv eller referenceramme, der leverer begreberne til fortolkningen.”

”Livet i kulturen er altså et samspil mellem de versioner af verden, som individerne danner sig under dens herskende institusjoner, og de versioner af verden, som er produkter af deres individuelle historier.”

Jerome Bruner: Uddannelseskulturen, 2006, s.62 f

Språkssystem

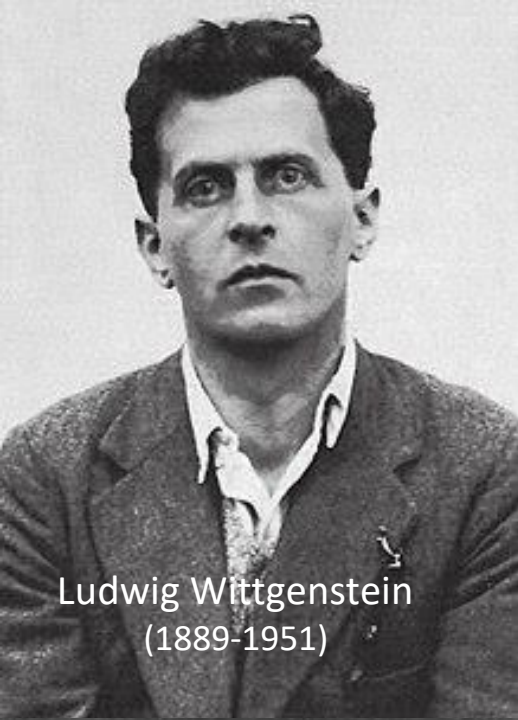
Virkeligheten består av multiple inter-subjektivt skapte verdensanskuelser.

Anliggender som bringes inn i veiledning er den enkeltes.

De inngår samtidig i politiske, kulturelle og moralske systemer.

Disse eksisterer som problemdefinerende systemer for dem som deltar i dem.

Konteksten er der først med sine virkelighetsdefinerende begreper og verdibaserte perspektiver. (Social Construction)

Ludwig Wittgenstein
(1889-1951)

”Filosofien er en kamp mot forhekselsen av vår forstand ved hjelp av midlene i språket vårt. ... Et bilde holdt oss fanget. Og vi slapp ikke ut av det, for det lå i språket vårt, og det virket som språket bare gjentok det for oss ubønnhørlig.”

Filosofiske undersøkelser, 1953. §§ 109 & 115

Mikhail Bakhtin
(1895-1975)

”Å forfatte meg selv medfører kampen om min forfatter stemme. I de fleste følelsesmessig ladede situasjoner, kan denne kampen få dyptgripende følger. Det kan ofte være en sammensatt blanding av stemmer ettersom en tillegger opplevelsen mening. ... En fintfølelse forhandling mellom disse stemmene er sannsynlig mens jeg vurderer hva hver av dem sier opp imot hvordan jeg allerede forstår meg selv.”

Philip Lewin. *”The Ethical Self in the Play of Affect and Voice.*
http://www.focusing.org/apm_papers/lewin.html

Mikhail Bakhtin
1895-1975)

Bakhtin er opptatt av Dostojevskij og «hans dype forståelse av den **menneskelige tankes dialogiske natur**, idéens dialogiske natur.»

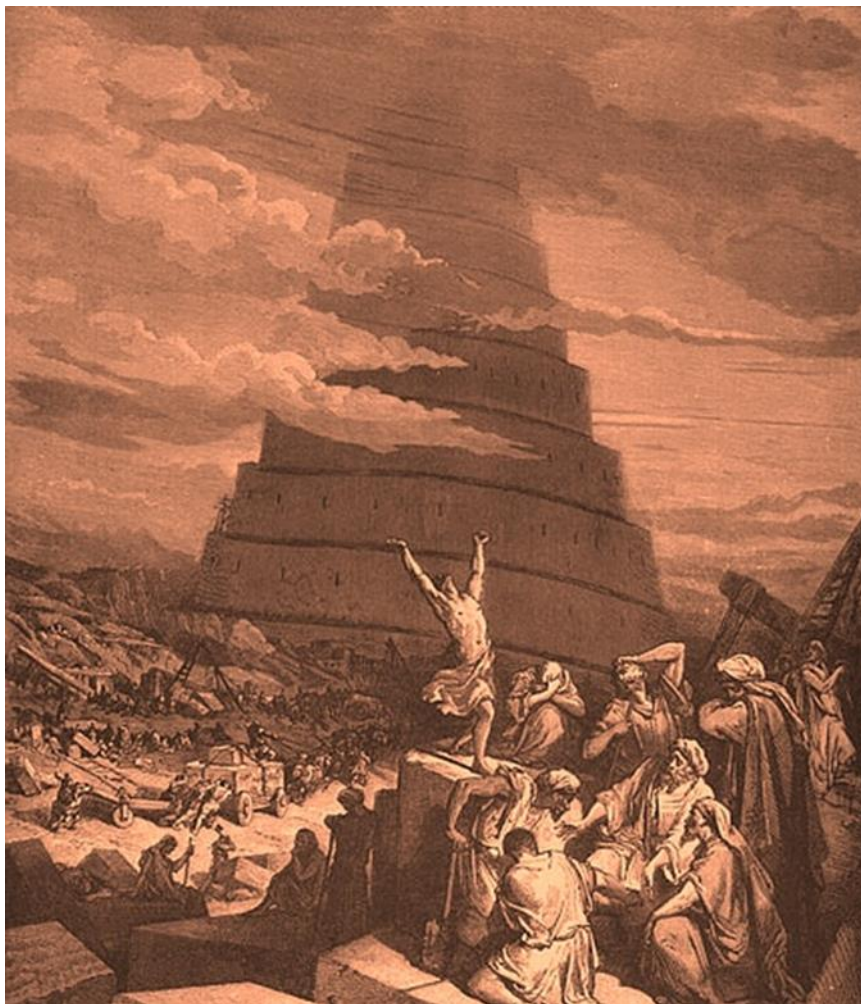
Forståelse oppfatter han som et **grensefenomen**. Dvs. at når en fremmed bevissthet uttrykt i en fremmed stemme møter min bevissthet i en samtale, **oppstår** ny forståelse («idé»). (Jfr. Jaspers og Bateson).
«Idéen lever ikke i en persons isolerte individuelle bevissthet – hvis den forblir bare der, degenererer den og dør.»

“**Idéen** begynner å leve, det vil si, å ta form, å utvikle seg, å finne og fornye sitt verbale uttrykk, å føde nye idéer, bare når den går inn i genuine dialogiske relasjoner med andre idéer. Menneskets tenkning blir til en virkelig tanke, det vil si, en idé, bare under forutsetning av aktiv kontakt med en annen og fremmed tanke, en tanke legemliggjort i en annens stemme, det vil si, i en annens bevissthet uttrykt i samtale. Idet det oppstår kontakt mellom stemme-bevisstheterne fødes idéen og lever. ..., idéen er inter-individuell og inter-subjektiv – den sfæren den eksisterer i er ikke individuell bevissthet men dialogisk fellesskap og utveksling *mellom* bevisstheter. Idéen er en *hendelse her og nå, som utspiller seg i det dialogiske møtepunktet mellom to eller flere bevisstheter. På denne måten er idéen lik ordet*, som det er dialogisk forent med. På same måten som ordet, ønsker idéen å bli hørt, forstått, og “besvart” av andre stemmer fra andre sammenhenger.”

M.M. Bakhtin. Problems of Dostoevsky's poetics, s. 87 f.

Cf. Gadamer: “Forståelsen intnreffer som en hendelse; det er noe som skjer med oss, ikke en oppgave vi skal utføre” H-G. Gadamer. *Forståelsens filosofi*. 1986/2003 s 117 ,2003).

Med Wittgensteins perspektiv på *kulturfellesskapet* som et *definisjonsfellesskap* (*mening=bruk*) og et *handlingsfellesskap* (*språkspill*) er veileder opptatt av yrkesutøverens språk og dets skaperkraft.

Hele jorden hadde samme språk og samme ord ...

De sa til hverandre: "Kom så lager vi..."

HERREN sa: "Se, de er ett folk og ett språk har de alle. Og dette er det første de gjør! Nå vil ingen ting være umulig for dem, uansett hva de bestemmer seg for å gjøre. Kom la oss stige ned og forvirre språket deres ..."

1. Mos 11, 1+3+6

Problemer snakkes sanne og eksisterer så lenge det fortsatt er meningsfullt å snakke om dem som problem.

Problem løses gjennom dialoger:

Enten finne vi ut hva vi vil gjøre i forhold til det som snakkes *om* som et objektivt problem; eller *vi snakker oss frem til et perspektiv som gjør at det som snakkes om, ikke lenger kan snakkes meningsfylt om som et problem.*

Problemet opphører da å eksistere. Når det skjer, *går også det problemdefinerende systemet i oppløsning, det såkalte språkssystemet.*

«Jeg handler slik at jeg `vet med meg selv` hva jeg gjør. En handling blir en `bevisst` handling når den som handler har kunnskap om sine intensjoner, sine målsetninger, sine midler og de eventuelle konsekvensene av det han gjør.» Joachim Israel. *Martin Buber Dialogfilosof och Sionist*. 1992, s. 150 [Min oversettelse].

Både fra et teologisk og hermeneutisk perspektiv fokuseres på kommunikasjonens betydning i skapelse av:

Forståelse og Virkelighet

Karl Jaspers

(1883-1969)

”Hvad jeg i ensom besindelse når, er – hvis det står alene – ufuldbyrdet.
Det, der ikke virkeliggjøres i kommunikation, er endnu ikke; det, der ikke i sidste instans bygger på den, er uden fast grund. Sandheden begynder først, hvor to er sammen.”

Karl Jaspers: Hvad er filosofi, 1965, s. 93

Hans Skjervheim (1926-1999):

**«Det er språket som gjer at vi har ei sams verd;
forstår vi ikkje språket til kvarandre,
lever vi i kvar vår verd,
uten anna enn overflatisk kontakt.»**

Hans Skjervheim . *Deltakar og tilskodar*. 1957 s. 20

Treleddet relasjon: (den andre, meg og saksforholdet)
= Deltaker, dvs. snakker sammen med hverandre om saken.
Med-subjekt i samme saksforhold.

To toleddete relasjoner: (den ene inni den andre):
Jeg i relasjon til mitt saksforhold, og mitt saksforhold er den andre
i relasjon til sitt saksforhold (Objektiverer).
= Tilskuer, dvs. snakker til den andre om den andre og den andres saksforhold.
Deler ikke samme saksforhold.

«Dersom vi objektiverer den andre, er det ikkje så lett på same tid å *ta han og det han sier* alvorleg..... Å ta den andre alvorleg er det samme som å være viljug til å ta hans meiningar opp til ettertanke, eventuelt diskusjon.» Hans Skjervheim. *Mennesket*. 2005 s. 23

Rammevilkår og Handlingsrom

I arbeidsveiledning utforskes veilededes opplevelse av å stå overfor en "gitt", *ikke-overskridbar*, grense mellom den *ikke-valgbare vilkårenes verden* og det *handlingsrommet der hun velger* hvordan hun vil sette seg selv ut i livet – innenfor begrensningene disse grunnvilkårene utgjør.

Erkjennelsen av mine egne muligheters begrensning, setter meg fri til hver dag å gjøre 100% det som er mulig å gjøre - innenfor denne begrensningen.

Martin Heidegger
(1889-1976)

”Vi er fanget i en sprogligt given virkelighed, som vi ikke kan komme udover, fordi det er sproget, der kommer til os med virkeligheden. Vores yderste virkelighed er ord – ordene styrer vores måde at erfare verden på, sproget er virkelighedens grænse...”

”... sproget taler i os, vi er undersåtter af sprogvæsenet, ... [og det] i en sådan grad, at vi ikke ved hvad vi mener, før vi hører hvad vi selv siger. ...; vi er overgivet til en lytten. At tænke er at lytte, ..., vi ser i virkeligheden med øret, for det er jo sproget, der kommer med alting til os. ”

Birgitte Rahbek. *Når mennesket undrer seg*. 1995, s.410-412

Er du og farmor like gamle?
- Jeg er eldre
= Du ser like gammel ut
= og du er veldig snill også
: og når jeg sier det hører
hjemmen min det
hjemmen tenker det først
og så sier mamma ordene
når jeg sier ordene,
da forstår hjemmen det
→ sånn er det.

Sindre, 5 år

**Gjennom veiledningssamtalens utforskende dialog -
skapes forståelse og oppstår ny mening.**

Veiledningen foregår slik:

1. Hvordan er det å være deg der du sitter nå, og hva er du opptatt av (inkl. tilbake- og på-melding)
2. Avklarer hvem som vil ha tid
3. Veiledede forteller sin virkelighet
Gruppen lytter (noterer)
4. Veiledede settes utenfor ringen m/ryggen til (noterer)
5. Gruppen gjenforteller fortellingen
Veileder spør om vi har gjengitt det som ble fortalt
Veiledede bekrefter eller evt. korrigerer/legger til
7. Gruppemedlemmene reflekterer over fortellingen
8. Veiledede inn i ringen m/sine tanker etter å ha lyttet
9. Dialoger + evt. gjentas 4.-8.
10. Par setninger fra hver om hva de tar med seg fra samtalen
Veiledede m/ siste ordet
11. "Takk for nå!»

Vi oppfatter veiledning som en språklig hendelse, en dialogisk-strukturert aktivitet, et «språkspill», der veiledningssamtalen er en gjensidig (ikke hierarkisk) søken og utforsking gjennom dialog med andre og med seg selv, der ny mening og forståelse kontinuerlig utvikles.

Veileder er ikke en ubestridt ekspert eller observatør m/ privilegert kunnskap og psykologisk forklaring av en indre virkelighet i den enkelte eller samfunnet.

Vi følger Gergens skifte fra individet til det sosiale, innbefattet skifte av fokus på kunnskap fra en individuell kognitive konstruksjon til en felles. Fra språk som representativt, til språk som en dynamisk sosial prosess, og fra en persons forestilling om en person som et avgrenset selv, til forståelsen av en person som en multi-væren (fler-relasjonell væren).

Å samtale er å skape

Simone de Beauvoir

Jean-Paul Sartre

Che Guevara

Takk for oppmerksomheten
www.tk-lang.com

TK Lang - Veilederutdanningen (AVU),
Granavollen 08.02.2023